

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА
СМЈЕР: СПОРТСКИ
РАЗРЕД: ТРЕЋИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЉИ БРОЈ ЧАСОВА: 72

ОПШТИ И ПОСЕБИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА:

ОПШТИ ЦИЉЕВИ: продубљивање постојећих географских знања из националне географије и географије народа у окружењу, усвајање географских чињеница и праћење релевантних друштвено-географских процеса и њихових посљедица.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ: успостављање узрочно-посљедичне везе између природно-географске основе и друштвено-географских процеса, праћење развојних процеса у свијету и њиховог утицаја на БиХ и окружење, препознавање актуелних развојних проблема, сагледавање мјеста и улоге у окружењу те могућности развоја и сарадње БиХ и земаља насталих на тлу бивше Југославије и ширег простора.

ПРЕГЛЕД ТЕМАТСКИХ ЦЈЕЛИНА:

Редни број	Назив теме	Оквирни број часова
1.	Увод у националну географију	(5)
2.	БиХ у Дејтонском мировном споразуму	(17)
3.	Географске одлике и проблеми развоја сусједних земаља	(18)
4.	Могућности развоја на простору бивше СФРЈ	(3)

САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ (ИСХОДИ)

Тема 1: Увод у националну географију	Оквирни број часова (5)
---	-------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none">- разумије појам националне географије,- зна предмет проучавања и значај националне географије за развој националног простора и народа,	<ul style="list-style-type: none">- појам националне географије,- предмет националне географије- циљеви националне географије,- задаци националне	Историја

<ul style="list-style-type: none"> - прати развој националне географије, - зна појам националног простора и његове компоненте, - прати и анализира процесе који утичу на национални простор, - разумије везу националне и регионалне географије, - познаје развој Српске географске школе, - познаје рад Јована Цвијића, - познаје географска истраживањима на простору бивше Југославије и Босне и Херцеговине и разумије њихов значај - познаје појам идеје југословенства и њен развој, - анализира услове и начин формирања Краљевине СХС (Краљевине Југославије), - анализира елементе југословенске државности, познаје и анализира елементе државности, политичког статуса економске и културне прилике, • зна улогу Краљевине Југославије у Европи, • анализира настанак СФР Југославије и њен политички значај и улогу у свијету, 	<p>географије,</p> <ul style="list-style-type: none"> - национални простор (физички, политички, етнички културни) - веза-регионална географија- национална географија - Српска географска школа - Јован Цвијић , Јефто Дедијер, Миленко Филиповић- истраживања у Босни и Херцеговини и на простору бивше Југославије. - развој југословенске идеје, - уједињење јужнословенских народа, - настанак Краљевине СХС, (Краљевина Југославија), - елементи државности, материјалне и духовне културе, геополитички значај и улога Краљевине Југославије и СФРЈугославије у Европи, - појам геоетничког простора, - дефиницање српског геопростора, - историјско-географски развој Срба и геопростора - елементи државности, материјалне и духовне културе на српском геопростору, - савремени географски размјештај Срба- територијалност. 	<p>Историја</p>
--	---	-----------------

<ul style="list-style-type: none"> • разумије појам геоетничког простора, • дефинише српски геопростор, • зна географско-историјски развој српског етничког простора и народа • анализира просторни размјештај Срба до краја 20. вијека и врши просторно-временску компарацију, • зна процес формирања СФРЈ, • познаје географски простор и карактеристике територијално-административне организације СФРЈ и друштвеног система, • зна територијални размјештај етничких група, • анализира узроке и карактер политичких, економских и етничких конфликта, • анализира узроке дезинтеграције Југославије, • познаје ток грађанског рата и процеса дезинтеграције, • анализира факторе територијалног разграничавања и успостављања државних граница, врши анализу политичких, демографских и 	<ul style="list-style-type: none"> - географски простор СФРЈ - карактеристике територијално-административне организације, - карактеристике друштвеног система, - етничка структура СФРЈ, - процес дезинтеграције-узроци, - грађански рат на простору СФРЈ, - формирање нових држава на простору бивше СФРЈ, - проблем територијалног разграничавања и успостављања државних граница, политичке, демографске, економске посљедице дезинтеграције СФР Југославије 	<p>Историја</p>
---	--	-----------------

<p>економских посљедица дезигтеграције и грађанског рата,</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочава потенцијалне кризе и издваја кризна подручја • зна историјски развој географског размјештај Срба, • врши временску и просторну компарацију српског етничког простора, • анализира просторни размјештај српског становништва и српску државност, • анализира савремени политички, економски и културни положај Срба на простору бивше Југославије и окружењу, • развија осјећај припадности, • вреднује тековине националне духовне и материјалне културе • зна и анализира посљедице ратних разарања на територијални размјештај и социјални положај становништва, • анализира узроке националне и вјерске асимилације, • анализира узроке и посљедице старења становништва, емиграције и депопулације • познаје појам глобализације и анализира њене аспекте, 	<ul style="list-style-type: none"> - геоетнички простор Срба - савремени територијални размјештај Срба и геополитички простор, - савремени политички, економски и културни положај Срба у новоформираним државама, - културно-историјско наслеђе Срба на простору бивше СФРЈ, - последице ратних разарања, - проблем националне и вјерске асимилације, старење становништва и емиграциони процеси - појам глобализације - аспекти глобализације (политички, економски, 	<p>Историја</p>
---	--	-----------------

<ul style="list-style-type: none"> • зна међународне војне, политичке и економске организације и савезе, • анализира утицај глобализације и различитих међународних интеграција и савеза на развојне процесе, геополитички положај, економски и културни развој, • анализира утицај глобалних процеса на успостављање сарадње с ближим и даљим окружењем, • уочава предности и ризике приступања интеграцијама и последице изоловања, • развија критички став према утицајима глобализације, • разумије и образлаже значај регионалног повезивања, • издваја трансграничне регионе, • анализира последице транзиције друштвеног система и реструктурирања привреде, - анализира узроке и последице миграционих процеса и промјена у старосним структурама становништва. 	<p>културтолошки),</p> <ul style="list-style-type: none"> - међународне интеграције и савези: економски (Европска унија), политички, војни (НАТО), глобализација привреде (мултинационалне компаније), - утицај глобализације на развој и регионалне процесе, - мјесто и улога новоформираних држава простора бивше СФР Југославије у новим политичким и економским односима, - појам регионализма и регионализације - регионално интегрисање и трансгранични региони југоисточне Европе, - друштвена транзиција - територијално и гранско реструктурирање привреде, - демографска транзиција, просторни преразмјештај становништва 	<p>Историја</p>
<p>Тема 2: БиХ у Дејтонском мировном споразуму</p>	<p>Оквирни број часова (17)</p>	

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> зна основне одредбе Дејтонског споразума, анализира дејтонску подјелу БиХ (принципи ентитетске подјеле), анализира границе БиХ, и ентитетске границе, зна принципе кантоналне подјеле, зна појам и статус дистрикта, анализира систем управљања државом, познаје управну структуру у БиХ, разумије геополитичке и правне индикације Дејтонског мировног споразума и посљедице мијењања одлука споразума зна дефинисати географски положај, разумије комплексност и промјењивост вредновања географског положаја, анализира све аспекте географског положаја БиХ у оквиру Балкана и Европе, зна факторе стабилности и нестабилности географског положаја БиХ анализира географски положај РС, анализира границе, облик и величину територијезна административну уређеност, диференцира простор по густини насељености, 	<ul style="list-style-type: none"> Дејтонски мировни споразум, границе БиХ, ентитетска подјела, кантонална подјела Федерације БиХ, појам и статус дистрикта, површина и број становника, унутрашње уређење - управне структуре и органи, геополитичке и правне индикације Дејтонског мировног споразума географски положај Босне и Херцеговине, појам географског положаја, аспекти географског положаја: културно - географски и историјско - географски положај, природно - географски положај, економско - географски положај, геополитички положај географски положај Републике Српске, границе, облик и величина територије, административна уређеност, насељеност, природно - географске области, 	<p>Историја</p> <p>Историја</p> <p>Историја</p>

<ul style="list-style-type: none"> • издваја природно - географске области и зна њихове развојне могућности, • врши нодално - функционалну регионализацију и зна на чему се заснива, • издваја потенцијалне трансграничне регионе и увиђа могућности сарадње • дефинише простор Бањалучке регије, • анализира географски положај, • познаје географско - историјски развој простора, • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и врши његову валоризацију • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора, • разумије развојне проблеме пограничних подручја у улогу Бањалучке регије у РС, • анализира структуру привреде и размјештај привредних активности, • прати развојне процесе и анализира посљедице • разумије развојне проблеме пограничних подручја 	<ul style="list-style-type: none"> - регионална подјела, - трансгранични региони - простор Бањалучке регије, - географски положај, - географско - историјски развој простора, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали, - управљање природним потенцијалима - размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, - развојни центри, - развојни проблеми малих пограничних општина, - саобраћајна инфраструктура, - развојни процеси трансгранични развој 	<p>Историја, Биологија, Хемија</p> <p>Историја</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише простор Добојско - бијељинске регије, • анализира географски положај са нагласком на саобраћајни положај, • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и врши њихову валоризацију • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора • зна улогу Добојско - бијељинске регије у РС • прати развојне процесе и анализира посљедице, прати и анализира трансграничну сарадњу • дефинише простор Сарајевско - зворничке регије, • анализира географски положај, • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале, • врши компаративну анализу развојних могућности и ризика • зна размјештај становништва и анализира факторе 	<ul style="list-style-type: none"> - простор Добојско - бијељинске регије, - географски положај, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали, - размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, - развојни процеси, трансгранични развој и сарадња - простор Сарајевско - зворничке регије, - географски положај, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали, - развојне могућности - размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике 	<p>Историја, Биологија, Хемија</p> <p>Историја</p> <p>Биологија, Физика</p>
--	---	---

<p>демографског развоја,</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочава проблем и посљедице старења становништва и депопулације, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора, • увиђа проблеме просторно функционалне организације • зна улогу Сарајевско - зворничке регије, прати развојне процесе у региону би анализира посљедице • дефинише простор Требињско - фочанске регије, • анализира географски положај, • познаје географско - историјски развој простора, • зна природно - географске карактеристике простора, издваја природне потенцијале • врши валоризацију природних ресурса (Требишњица, Попово поље, Гатачко поље...) • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског кретања, • уочава проблем и посљедице старења становништва и депопулације, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија 	<p>насеобинске мреже,</p> <ul style="list-style-type: none"> - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, - просторна организација, - развојни процеси - трансгранични развој развојни процеси - простор Требињско - фочанске регије, - географски положај, - географско - историјски развој простора, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали. - просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, - трансгранични развој развојни процеси. 	
--	---	--

<p>насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине,</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира могућности трансграничне сарадње, • врши комплексну валоризацију простора и • зна улогу Требињско - фочанске регије, у РС, прати развојне процесе и анализира посљедице • зна услове издвајање територије општине Брчко и формирање Дистрикта, • анализира карактеристике друштвене организације, • анализира географски положај, • зна природно - географске карактеристике простора, • увиђа комплексност етничке структуре и њен значај за друштвену организацију дистрикта, • зна карактеристике насеобинске мреже, • анализира привредни потенцијал, • увиђа комплексност положаја и организације дистрикта на развој Републике Српске • анализира географски положај Федерације БиХ, • анализира границе, облик и величину територије, • зна административну уређеност и увиђа њену комплексност, • диференцира простор по густини насељености, • издваја природно - географске области и зна њихове развојне 	<ul style="list-style-type: none"> - издвајање и формирање Дистрикта Брчко, - карактеристике друштвене организације, - географски положај, - природно-географске карактеристике простора, - становништво, - насеља, - привреда - статус и улога дистрикта у оквиру БиХ - географски положај Федерације БиХ, - границе, облик и величина територије, - административна уређеност, - насељеност, - природно - географске области - регионална подјела трансгранични региони 	
--	---	--

<p>могућности,</p> <ul style="list-style-type: none"> • врши физичко географску и нодално - функционалну регионализацију и зна на чему се заснива, издваја потенцијалнетрансграничне регионе и увиђа могућности сарадње • дефинише простор Сарајевско - зеничке регије, • анализира географски положај, • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије, • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора • зна улогу Сарајевско - зеничке регије у Федерацији БиХ, • прати развојне процесе и анализира посљедице • дефинише простор Тузланске регије, • анализира географски положај, • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале, 	<ul style="list-style-type: none"> - простор Сарајевско - зеничке регије, - географски положај, - географско - историјски развој простора, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали, - размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, - развојни процеси 	
<ul style="list-style-type: none"> • дефинише простор Тузланске регије, • анализира географски положај, • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале, 	<ul style="list-style-type: none"> - простор Тузланске регије, - географски положај, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали, - размјештај становништва и структурална обиљежја, 	

<p>зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја,</p> <ul style="list-style-type: none"> • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора • зна улогу Тузланске регије у Федерацији БиХ, • прати развојне процесе и анализира посљедице <ul style="list-style-type: none"> • дефинише простор Мостарске регије, • анализира географски положај, • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале, • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја, • уочава проблем и посљедице старења становништва и депопулације, • зна карактеристике насеобинске мреже, • уочава проблеме етничке подјелености у развоју Мостара, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора, зна улогу Мостарске регије у Федерацији БиХ, • прати развојне процесе и анализира посљедице 	<ul style="list-style-type: none"> - карактеристике насеобинске мреже, привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, развојни процеси <ul style="list-style-type: none"> - простор Мостарско - ливањске регије, - географски положај, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали, - размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, - трансгранични развој развојни процеси 	
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише простор Бихаћке регије, • анализира географски положај, • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале, • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора • зна улогу Бихаћке регије у оквиру Федерације БиХ, <p>прати развојне процесе и анализира посљедице</p>	<ul style="list-style-type: none"> - простор Бихаћке регије, - географски положај, - географско - историјски развој простора, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали, - размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, - трансгранични развој развојни процеси 	
--	---	--

Тема 3: Географске одлике и проблеми развоја сусједних земаља	Оквирни број часова (18)
--	--------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира географски положај Републике Србије, - зна географско-историјски развој простора, - анализира границе, облик и величину територије, - зна административну уређеност, 	<ul style="list-style-type: none"> - географски положај Републике Србије, - географско - историјски развој простора - границе, облик и величина територије, - административна уређеност, - природно - географска регионализација и регије - нодално-функционална 	

<ul style="list-style-type: none"> - издваја природно - географске области и зна њихове развојне могућности, - врши нодално - функционалну регионализацију и зна на чему се заснива - издваја потенцијалне трансграничне регионе и увиђа могућности сарадње - дефинише простор Војводине, - дефинише регионалну подјелу Војводине - анализира географски положај, - зна природно - географске карактеристике простора, - издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије • зна размјештај становништва на простору Војводине • анализира факторе демографског развоја, • уочава проблем и последице старења становништва и депопулације, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора • зна улогу Војводине у Републици Србији. • дефинише простор 	<p>регионализација и регије,</p> <ul style="list-style-type: none"> - трансгранични региони - простор Војводине, - регионална подјела Војводине, - географски положај, - природно - географске карактеристике простора, природни потенцијали - размјештај становништва на простору Војводине и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, - трансгранични развој - простор средње Србије, - географски положај, - регионална подјела средње Србије, 	
---	--	--

<p>средње Србије,</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира географски положај, • врши регионалну подјелу средње Србије и на на чему се заснива • анализира природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије, • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја, • уочава проблем и посљедице старења становништва и депопулације, врши диференцијацију простора на основу демографских карактеристика, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине, • врши комплексну валоризацију простора • зна улогу средње Србије у Републици Србији. • анализира географски положај, • зна географско-историјски развој простора, • дефинише простор и анализира његове карактеристике, • увиђа предности саобраћајног положаја и положаја на контакту производних и природно - географских региона, • анализира 	<ul style="list-style-type: none"> - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали и могућности, - размјештај становништва средње Србије и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, саобраћајна инфраструктура, - трансгранични развој - географски положај, - географско - историјски развој простора, - административне и урбане границе београдске агломерације, - карактеристике привредног и друштвеног развоја, - тенденције у развоју рбане регије Београда, значај и улога урбане регије Београда у развоју Републике Србије 	
--	---	--

<p>карактеристике природног и друштвеног развоја,</p> <ul style="list-style-type: none"> • зна факторе развоја насеља у оквиру урбане регије града Београда, • прати тенденције у развоју урбане регије Београда, • анализира посљедице поларизације у развоју простора и размјештаја становништва, • анализира улогу и значај града Београда и урбане регије. <ul style="list-style-type: none"> • дефинише простор Косова и Метохије, • анализира географски положај, • зна географско-историјски развој простора, • врши регионализацију Косова и Метохије • зна природно - географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије. <ul style="list-style-type: none"> • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја, • уочава проблем и посљедице хетерогености етничке структуре • врши диференцијацију простора на основу етничких карактеристика, • зна карактеристике насеобинске мреже, • издваја најзначајнија насеља и анализира њихове функције и утицај на развој 	<ul style="list-style-type: none"> - дефинисање простора Косова и Метохије, - географски положај, - географско - историјски развој простора, - регионална подјела Косова и Метохије, - природно - географске карактеристике простора, - природни потенцијали <ul style="list-style-type: none"> - размјештај становништва Косова и Метохије и структурална обиљежја, - карактеристике етничког размјештаја, - карактеристике насеобинске мреже, - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, интересне сфере, 	
--	--	--

<p>околине,</p> <ul style="list-style-type: none"> • врши комплексну валоризацију простора • зна улогу и значај Косова и Метохије у Републици Србији, • прати актуелна дешавања и процеси на Косову и Метохији • анализира географски положај Републике Црне Горе, • зна географско-историјски развој простора, • анализира границе, облик и величину територије, • зна административну уређеност, • издваја природно - географске области и зна њихове развојне могућности, • врши нодално - функционалну регионализацију и зна на чему се заснива • издваја потенцијалне трансграничне регионе и увиђа могућности сарадње • дефинише простор планинско-котлинске Црне Горе, • анализира географски положај и природно-географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије, • анализира саобраћајну инфраструктуру и учаван значај за развој регије, • анализира просторни размјештај 	<ul style="list-style-type: none"> - географски положај Републике Црне Горе, - географско - историјски развој простора, - границе, облик и величина територије, - административна уређеност, - природно - географска регионализација и регије, - нодално-функционална регионализација и регије, - трансгранични региони - простор планинско-котлинске Црне Горе, - географски положај и природно-географске карактеристике, - природни потенцијали и могућности, - саобраћајна инфраструктура, - просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинског система, - карактеристике привредног развоја заштићена подручја 	
--	---	--

<p>становништва и структурална обиљежја,</p> <ul style="list-style-type: none"> • зна карактеристике насеобинског система, анализира карактеристике привредног развоја. • издваја и валоризује заштићена подручј • дефинише простор приморске Црне Горе, • зна географско-историјски развој, • анализира географски положај и природно-географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије, • анализира саобраћајну инфраструктуру и учаван значај за развој регије, • анализира просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, • зна карактеристике насеобинског система, • анализира карактеристике привредног развоја. • зна значај развоја поморства и туризма • издваја трансграничне регионе • анализира географски положај Републике Хрватске, • зна географско-историјски развој простора, • анализира границе, облик и величину територије, • зна административну уређеност, издваја природно - 	<ul style="list-style-type: none"> - простор приморске Црне Горе, - географско-историјски развој, - географски положај и природно-географске карактеристике, - природни потенцијали и могућности, - саобраћајна инфраструктура, - просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинског система, - карактеристике привредног развоја са освртом на поморство и туризам - трансгранични региони - географски положај Републике Хрватске, - географско - историјски развој простора - границе, облик и величина територије, - административна уређеност, - природно - географска регионализација и регије - нодално-функционална регионализација и регије, - трансгранични региони - простор Истре, Кварнера, 	
---	---	--

<p>географске области и зна њихове развојне могућности,</p> <ul style="list-style-type: none"> • врши нодално - функционалну регионализацију и зна на чему се заснива • издваја потенцијалне трансграничне регионе и увиђа могућности сарадње • дефинише простор Истре, Кварнера, Горски Котар и Далмације, • зна географско историјски развој простора, • анализира географски положај и природно-географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије, • анализира саобраћајну инфраструктуру и учаван њен значај за развој регије, • анализира просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, • зна историјски развој Срба у Далмацији и њихов политички положај, • анализира карактер и посљедице миграција становништва, • анализира етничке односе и посљедице грађанског рата на насеобински систем и статус српског становништва зна карактеристике насеобинског система, • анализира карактеристике 	<p>Горски Котар и Далмације,</p> <ul style="list-style-type: none"> - географско историјски развој простора, - географски положај и природно-географске карактеристике, - природни потенцијали и могућности, - саобраћајна инфраструктура, - просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, - Срби у сјеверној Далмацији - миграције становништва, - карактеристике етничког размјештаја становништва, - карактеристике насеобинског система, - карактеристике привредног развоја, - заштићена подручја, развојни процеси 	
--	--	--

<p>привредног развоја.</p> <ul style="list-style-type: none"> • издваја и валоризује заштићена подручја • прати и анализира развојне процесе • дефинише простор Лике, Баније и Кордуна • зна географско историјски развој простора, статус Војне Крајине , • анализира факторе настанка и посљедице нестанка Републике Српске Крајине, • анализира географски положај и природно-географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије, • анализира саобраћајну инфраструктуру и учавља у њен значај за развој регије, • анализира просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, • анализира карактер и посљедице миграција становништва, • анализира етничке односе и посљедице грађанског рата на насеобински систем и статус српског становништва, • зна карактеристике насеобинског система, анализира карактеристике привредног развоја. • издваја и валоризује заштићена подручја • прати и анализира развојне процес 	<ul style="list-style-type: none"> - простор Лике, Баније и Кордуна, - географско историјски развој простора, - Војна Крајина и Република Српска Крајина - географски положај и природно-географске карактеристике, - природни потенцијали и могућности, - саобраћајна инфраструктура, - просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, - миграције становништва, - карактеристике етничког размјештаја становништва, - карактеристике насеобинског система, - карактеристике привредног развоја - заштићена подручја, - проблемска подручја развојни процеси 	
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • дефинише простор Славоније, Барање и Западног Срема, • зна географско историјски развој простора, • анализира географски положај и природно-географске карактеристике простора, • издваја природне потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије, • анализира саобраћајну инфраструктуру и учаван њен значај за развој регије, • анализира просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, • анализира карактер и последице миграција становништва, • анализира етничке односе и последице грађанског рата на насеобински систем и статус српског становништва • зна карактеристике насеобинског система, • анализира карактеристике привредног развоја. • издваја и валоризује заштићена подручја • издваја проблемска подручја <ul style="list-style-type: none"> • дефинише простор централне Хрватске, • зна географско историјски развој простора, • анализира географски положај и природно-географске карактеристике простора, • издваја природне 	<ul style="list-style-type: none"> - простор Славоније, Барање и Западног Срема, - географско историјски развој простора, - Војна Крајина и Република Српска Крајина - географски положај и природно-географске карактеристике, - природни потенцијали и могућности, - саобраћајна инфраструктура, - просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, - миграције становништва, - карактеристике етничког размјештаја становништва, - карактеристике насеобинског система, - карактеристике привредног развоја - заштићена подручја, - проблемска подручја <ul style="list-style-type: none"> - простор централне Хрватске, - географско историјски развој простора, - географски положај и природно-географске карактеристике, - природни потенцијали и могућности, - саобраћајна 	
---	---	--

<p>потенцијале и зна њихов значај за привредни развој регије,</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира саобраћајну инфраструктуру и учаван њен значај за развој регије, • анализира просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, • зна карактеристике насеобинског система, • анализира карактеристике привредног развоја. <ul style="list-style-type: none"> • анализира географски положај Бивше Југословенске Републике Македоније, • зна географско-историјски развој простора, • анализира проблеме формирања државе, границе, облик и величину територије, • зна административну уређеност, • издваја природно - географске области и зна њихове развојне могућности <ul style="list-style-type: none"> • зна размјештај становништва и анализира факторе демографског развоја, • уочава проблеме произашле из хетерогености етничке структуре, • врши диференцијацију простора на основу демографских карактеристика, • зна карактеристике насеобинске мреже, • анализира развој и положај Срба у БЈР Македонији, • издваја најзначајнија 	<p>инфраструктура,</p> <ul style="list-style-type: none"> - просторни размјештај становништва и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинског система, - карактеристике привредног развоја <ul style="list-style-type: none"> - географски положај Бивше Југословенске Републике Македоније, - географско - историјски развој простора - проблеми формирања државе, границе, облик и величина територије, - административна уређеност, <p>природно - географска регионализација и регије</p> <ul style="list-style-type: none"> - размјештај становништва Бивше Југословенске Републике Македоније и структурална обиљежја, - карактеристике насеобинске мреже, - историјски развој Срба и проблеми српског етноса у БЈР Македонији - привредне карактеристике, - саобраћајна инфраструктура, - нодално-функционална регионализација и регије, - проблеми трансграничног развоја, - развојни процеси. 	
---	---	--

<p>насеља и анализира њихове функције и утицај на развој околине,</p> <ul style="list-style-type: none"> • врши комплексну валоризацију простора, • врши нодално - функционалну регионализацију и зна на чему се заснива, • врши анализу политичког и етничког окружења, • уочава проблеме формирања трансграничних региона и успостављања сарадње, <p>- прати развојне процесе</p>		
---	--	--

Тема 4: могућности развоја на простору бивше СФРЈ	Оквирни број часова (3)
--	-------------------------

Оперативни циљеви / Исходи	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира факторе територијалног разграничавања и успостављања државних граница, • анализира и упоређује политички статус етничких група и међуетничке односе • познаје комплексност геополитичких и етнокултуролошких прилике на Балкану и њихов утицај на успостављање културне и привредне сарадње, • анализира националне и територијалне аспирације, 	<ul style="list-style-type: none"> - територијално - политичка подјела простора бивше Југославије, - територијални размјештај, статус и односи етничких група, - Југоисточна Европа (Балкан) - политичке, националне и територијалне аспирације и њихов утицај на успостављање сарадње, - политичке и културолошке карактеристике окружења, - утицај међународних организација и глобализације на процесе и успостављање међурегионалне сарадње на 	

<p>капитала и инвестиција на простору бивше СФРЈ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • разумије значај туризма на успостављање међусобне сарање и нормализацију односа, • разумије значај трансграничне сарадње и издваја могуће трансграничне регионе, • увиђа значај укрупњавања привреде и заједничког наступања на тржишту <ul style="list-style-type: none"> • разумије појам ресурса, • врши подјелу ресурса, • анализира значај ресурса за привредни и друштвени развој, • развија свијест о потрошivosti ресурса, • развија одговорност о управљању ресурсима, • издваја најзначајније ресурсе на простору бивше Југославије и анализира стање њихове очуваности, • предлаже стратегије управљања ресурсима, • разумије све аспекте термина одрживост и комплексно их посматра, • анализира стање животне средине, • предлаже мјере и еколошке захтјеве, • поштује еколошке принципе, • развија свијест 	<ul style="list-style-type: none"> - појам ресурса - подјела ресурса(природни, демографски, технолошки, инфраструктурни), - обновљиви и необновљиви ресурси - стратегија управљања ресурсима - утицај страних инвестиција и законске регулативе на располагање природним ресурсима - појам животне средине - угроженост животне средине - одрживи развој, - аспекти одрживости (социо-економски, еколошки...), - планирање стратегија одрживог развоја, - еколошки захтјеве и мјере заштите животне средине као фактор међудржавне сарадње и регионалног повезивања 	
---	--	--

<p>о заштити животне средине,</p> <ul style="list-style-type: none">• усваја еколошке принципе• увиђа значај еколошке средине у регионалном повезивању и изградњи међудржавних односа.		
---	--	--